

MCU SURANAREE JOURNAL

วารสาร
มจร สุรนารีสาร

MSJ
VOL.3 NO.2/2025

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2568) VOL.3 NO.2 (May-August 2025)

การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา

A Study Of Desirable Characteristics Of School Administrators As Perceived By Teachers Under
The Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office

กชกร หนูสันเทียะ : Kotchakorn Nusanthia
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
Faculty of Education, Vongchavalitkul University, Thailand.

ISSN : 2985-1106 (Print)

ISSN : 3088-1382 (Online)

สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
เพจ : สำนักวิชาการ มจร สุรนารีสาร

การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

A STUDY OF DESIRABLE CHARACTERISTICS OF SCHOOL ADMINISTRATORS AS
PERCEIVED BY TEACHERS UNDER THE NAKHON RATCHASIMA SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

กชกร หนูสันเทียะ¹
Kotchakorn Nusanthia¹

(Received: January 15, 2025; Revised: May 23, 2025; Accepted: August 23, 2025)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา (2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2567 จำนวน 343 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นโดยภาพรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test และ F-test และเมื่อพบความแตกต่างทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิจัยพบว่า

(1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์

(2) เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การรับรู้, คุณลักษณะที่พึงประสงค์, ผู้บริหารสถานศึกษา

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล / Faculty of Education, Vongchavalitkul University, Thailand.
Corresponding author, e-mail: Kotchakorn_nus@vu.ac.th, Tel. 084 498 7899

Abstract

This research article aimed : (1) to study the level of desirable characteristics of school administrators as perceived by teachers under the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office, (2) to compare the desirable characteristics of school administrators as perceived by teachers under the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office, categorized by work experience and school size. The research design is quantitative research. The sample consisted of 343 teachers under the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office during the 2024 academic year. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan table, and a multi-stage sampling method was applied. The research instrument was a 5-point Likert scale questionnaire. The index of item-objective congruence ranged from 0.80 to 1.00, and the overall reliability of the questionnaire was 0.98. Data analysis employed a statistical software package to calculate frequencies, percentages, means, and standard deviations. Hypotheses were tested using t-tests and F-tests, with Scheffe's method applied for pairwise comparisons where significant differences were found. The research findings were as follows:

(1) The desirable characteristics of school administrators as perceived by teachers under the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office overall were at the highest level. The aspect with the highest mean was morality and ethics, while the aspect with the lowest mean was human relations.

(2) Comparisons of desirable characteristics of school administrators as perceived by teachers under the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office, categorized by work experience and school size, revealed statistically significant differences overall at the 0.05 level.

Keywords: Perceived, Desirable Characteristics, School Administrators,

บทนำ

สภาพสังคมในปัจจุบันอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์มีความเจริญก้าวหน้าและเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลต่อสภาพสังคมของประเทศให้เกิดการแข่งขันและปรับตัวเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทำให้ระบบการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนทิศทางการบริหารจัดการศึกษา มีการปรับโครงสร้างบริบทให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) (2553 : 1-3) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปฏิรูปการศึกษาของไทยที่มุ่งเน้นความสำคัญของการศึกษาเพื่อให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนอย่างเต็มที่ทำให้รู้จักคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้ก่อให้เกิดกระแสการตื่นตัวทางการศึกษาของครู อาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทั้งหลายปรับเปลี่ยนไปสู่การจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นความรู้คู่คุณธรรมอย่างมีคุณภาพและเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของคนไทยที่พึงปรารถนาตามกรอบภารกิจของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ ดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา และความคาดหวังของสังคม (ธีระ รุญเจริญ, 2553 : 10) มีการสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรมีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษา เพื่อให้เป็นรูปธรรม เริ่มตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงระบบการสรรหาบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีการคัดเลือกเพื่อให้ได้ผู้บริหารสถานศึกษาแบบมืออาชีพ มีความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถ มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรมและจริยธรรม สามารถแก้ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว มีบุคลิกภาพที่ดี และมีความน่าเชื่อถือ จึงจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายที่คาดหวัง เพราะในการบริหารองค์กรและสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน นำการศึกษาไปสู่ความต้องการ ความถนัดของแต่ละบุคคล ทำหน้าที่กำหนดเป้าหมายองค์กร วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน จะต้องบริหารทรัพยากร และประสานงานกับบุคลากร เกี่ยวข้องทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อประโยชน์สูงสุดในการบริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม เป็นผู้ที่มีความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่จะทำให้การบริหารการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (ธีระ รุญเจริญ, 2550 : 29-37)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา เป็นหน่วยงานทางการศึกษาภายใต้กำกับของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับมอบหมาย เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ก็ประสบปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ อันเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารจัดการศึกษา ปัญหาความอดทน ความสามารถในการตัดสินใจเมื่อสถานศึกษาเกิดปัญหาต่าง ๆ ยังมีไม่มากพอ ด้านภาวะผู้นำ ปัญหาการวางตัว การสร้างศรัทธาให้เป็นที่ยอมรับระหว่าง ผู้บริหารและครู อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันมีประสบการณ์ในการทำงานน้อย ได้รับโอกาสย้ายไปดำรงตำแหน่งบ่อยครั้ง อีกทั้งต้องรับผิดชอบงานที่หลากหลาย ทำให้ประสบปัญหาในเรื่องของการบริหารจัดการ ขาดการติดต่อประสานงาน และทำงานร่วมกับชุมชนสังคมที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา, 2567 : 1-2, 27)

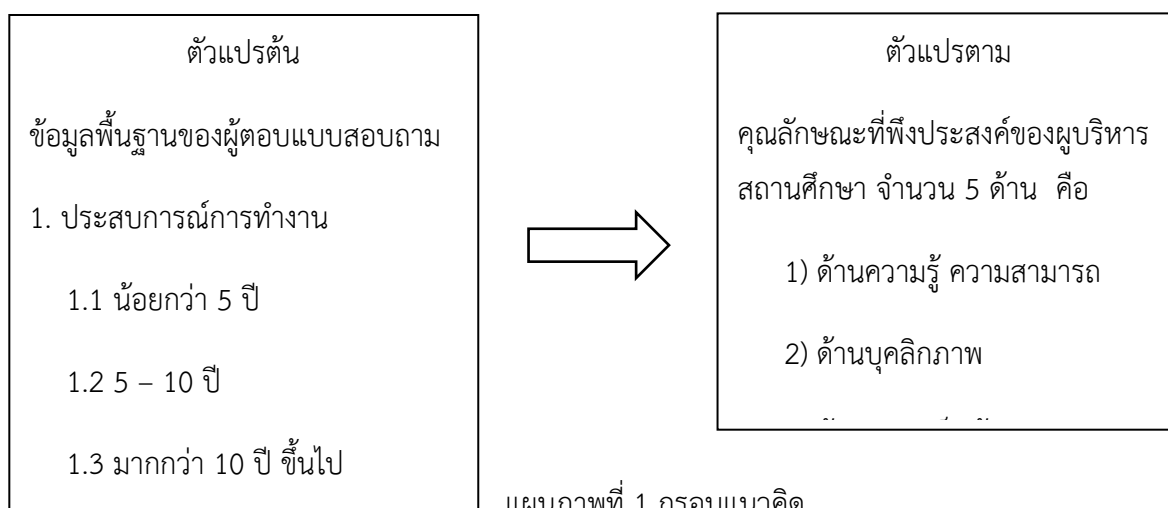
จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผนการปฏิบัติงาน การพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และบรรลุผลตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและแนวคิดของนักวิชาการและทำการสังเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้องค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ ความสามารถ 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านความเป็นผู้นำ 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ และ 5) ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษา และนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2567 จำนวน 3,208 คน จาก 50 โรงเรียน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2567 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, อ้างถึงใน สมบูรณ์ ตันยะ, 2566 : 84-85) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 343 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประเภทและลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยมีแบบสอบถามที่แบ่งออกเป็น 2 ตอน

3. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 สถิติพื้นฐาน

3.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

3.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

3.1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.2.1 ค่าที (One sample t-test) เปรียบเทียบกับเกณฑ์

3.2.2 ค่าเอฟ (F-test) สำหรับตัวแปรที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ทดสอบโดยการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}=4.57$) รองลงมา คือ ด้านความรู้ความสามารถ ($\bar{X}=4.54$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}=4.45$) และสูงกว่าเกณฑ์ ($\mu=3.51$) ระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	t	p
1. ด้านความรู้ ความสามารถ	4.54	0.49	มากที่สุด	37.19*	.000
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.51	0.49	มากที่สุด	36.66*	.000
3. ด้านความเป็นผู้นำ	4.49	0.48	มาก	36.05*	.000
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.45	0.50	มาก	33.32*	.000
5. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.57	0.50	มากที่สุด	37.41*	.000
ภาพรวม	4.51	0.48	มากที่สุด	37.00*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า

1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51) โดยครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีการรับรู้ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 4.62) รองลงมา คือ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ($\bar{X}$ = 4.59) และครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 – 10 ปี ($\bar{X}$ = 4.39) ตามลำดับ ดังแสดงตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	น้อยกว่า 5 ปี n = 106		5 – 10 ปี n = 132		มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป n = 77		รวม n = 315	
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.
1. ด้านความรู้ ความสามารถ	4.63	0.29	4.42	0.63	4.62	0.41	4.54	0.49
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.61	0.28	4.39	0.62	4.59	0.40	4.51	0.49
3. ด้านความเป็นผู้นำ	4.60	0.29	4.37	0.61	4.56	0.41	4.49	0.48
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.56	0.32	4.33	0.63	4.51	0.42	4.45	0.50
5. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.67	0.30	4.44	0.64	4.66	0.42	4.57	0.50
รวม	4.62	0.28	4.39	0.61	4.59	0.40	4.51	0.48

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และสูงกว่าเกณฑ์ ระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านความรู้ ความสามารถ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความสามารถในการติดตามงานที่ได้มอบหมายแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการวางแผนกลยุทธ์และจัดทำแผนปฏิบัติการ และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของงานและมอบหมายบุคลากรได้เหมาะสม ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความสามารถในการใช้เหตุผลในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

1.2 ด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมตามโอกาส รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความมั่นคงทางอารมณ์และเชื่อมั่นในตัวเอง และผู้บริหารสถานศึกษามีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและความพร้อมในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีกิจกรรมทางสุขภาพ อ่อนโยน

1.3 ด้านความเป็นผู้นำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษากล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออกต่อบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษารู้จักตีขมผู้ที่บังคับบัญชาในโอกาสและสถานการณ์ที่เหมาะสม และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ริเริ่มนำแนวคิดการบริหารใหม่ๆ มาปรับใช้กับสถานศึกษา

1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการทักทายพูดคุย ยิ้มแย้มแจ่มใส พบปะผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีอัธยาศัยดีและวางตัวเหมาะสมเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้บริหารสถานศึกษามีความจริงใจ มีน้ำใจ และเห็นอกเห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานศึกษา

1.5 ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความซื่อสัตย์สุจริต ประพฤติ ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุขและสิ่งเสพติด และผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส เป็นแบบอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความยุติธรรม และปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเสมอภาค

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า

2.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน คือ ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรม จริยธรรม

2.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน คือ ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรม จริยธรรม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ และด้านบุคลิกภาพ และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านมนุษยสัมพันธ์ อาจเนื่องมาจาก คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของตน สามารถจัดบุคลากรได้เหมาะสมกับงาน มีบุคลิกภาพที่ดี มีการแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมตามกาลเทศะ กระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน และเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันท์ ศักดิ์ชัยสมบูรณ์ (2556) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย สุทธิศาสตร์และคณะ (2552) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงลักษณ์ งามขำ และคณะ (2564) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในโรงเรียนอำเภอลำลูกกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในโรงเรียนอำเภอลำลูกกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานีเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีการรับรู้ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย โดยครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี และครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป มีการรับรู้ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 – 10 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีโอกาสที่ได้ร่วมงานกับผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้มีโอกาสร่วมงานอาจจะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก และไม่มีโอกาสได้เปรียบเทียบกับผู้บริหารสถานศึกษาท่านอื่น จึงทำให้ครูรับรู้ได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก ส่วนครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป มีโอกาสที่ได้ร่วมงานกับผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนมาก ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้มีโอกาสร่วมงานอาจจะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก จึงอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้ผลการวิจัยแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตพร เอาทวิรัช (2566) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิดา รัชฎาเพชร และตรัยภูมิรินทร์ ตริตีศรีวร (2564) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการรับรู้ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย โดยครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กมีการรับรู้ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดกลางและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันจะมีสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีครูผู้สอนไม่มากนัก ทำให้เกิดความใกล้ชิดสนิทสนมในการทำงานร่วมกัน มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมกันตัดสินใจและแก้ไขปัญหาแบบเป็นทีม และอาจมีโอกาสร่วมงานกับผู้บริหารสถานศึกษามากกว่า ในขณะที่สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษมีครูผู้สอนจำนวนมากกว่า ลักษณะโครงสร้างองค์กรมีการจัดแบ่งสายงานออกเป็นฝ่ายต่างๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการประสานงาน การติดตามผลการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และอาจไม่มีโอกาสได้ร่วมงานกับผู้บริหารสถานศึกษานัก ด้วยเหตุนี้ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กจึงมีการรับรู้ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดกลางและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ จึงอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้ผลการวิจัยแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภมาศ วิสัชนาม (2560) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันท์ ศักดิ์ชัยสมบูรณ์ (2556) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ผลการศึกษพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำข้อมูลจากผลการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ไปปรับปรุงในด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำและพัฒนาต่อด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้พัฒนาตนเองและสร้างแนวปฏิบัติที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ควรจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยเน้นในเรื่องการรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการจัดให้มีการสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษาในทุกขนาดสถานศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาในทุกขนาดสถานศึกษาได้พัฒนาตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การบริหารงานในด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติที่ดี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา
3. ควรมีการศึกษาความต้องการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จิตพร เอาทวิรัชต์. (2566). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, นครราชสีมา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา. ยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- _____. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปตรวจสอบและประเมินภายนอกรอบสาม. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นางลักษณ งามขำ, กัลยารัตน์ นิยมสินธุ์ และอัษฎานิษฐ์ โคตรชัย. (2564). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในโรงเรียนอำเภอลำลูกกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานีเขต 2. วารสารมหาจุฬานาครธรรม์, 9(3), 140-156.
- พนิดา รัชฎาเพชร และตรัยภูมิินทร์ ตริตริศวร. (2564). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง เขต 2. ในการประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา. 2354-2368.

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่3) พ.ศ. 2553. (2553, 22 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127 ตอนที่ 45 ก., 1-3.
- วันชัย สุทธิศาสตร์, สมศักดิ์ คำศรี, ปรีดา เพียรอดวงศ์ และสุรเชษฐ์ พละเอ็น. (2552). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 5(1), 95-108.
- ศุภมาศ วิสขนาม. (2560). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- สุนันท์ ศักดิ์ชัยสมบูรณ์. (2556). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- สมบูรณ์ ตัญยะ. (2566). วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา. นครราชสีมา: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://spmkorat.go.th/actionplan-2/>. {20 กรกฎาคม 2567}